

Parlamentul României
Senat

București, 19 iunie 2019

OPINIA

SENATULUI ROMÂNIEI

referitoare la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană și Eurogrup - Semestrul european 2019: evaluarea progreselor înregistrate în ceea ce privește reformele structurale, prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice, precum și rezultatele bilanțurilor aprofundate efectuate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1176/2011

COM (2019) 150 final

Senatul României a examinat Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană și Eurogrup - Semestrul european 2019: evaluarea progreselor înregistrate în ceea ce privește reformele structurale, prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice, precum și rezultatele bilanțurilor aprofundate efectuate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 - COM (2019) 150 final, în conformitate cu prevederile Tratatului de la Lisabona (Protocolul nr. 1).

(1) Senatul României adoptă prezenta opinie:

- a. prezenta comunicare susține necesitatea coordonării economice, dar se apreciază că eficiența acesteia în cadrul Semestrului este relativ slabă la nivel european, din motive legate de diagnoză, capacitate și voința politică de implementare a măsurilor, aspecte vizibile în gradul foarte diferit de aplicare a Recomandărilor Specifice de Țară. În medie, aproximativ jumătate dintre recomandări sunt luate în considerare, dar nu în mod egal. Recomandările referitoare la consolidarea fiscală și normele financiare sunt preluate aproape integral; în același timp, recomandările care vizează ameliorarea condițiilor sociale sunt larg ignorate.
- b. indicatorii folosiți în evaluarea situației sunt insuficienți sau inadecvați. Piața unică europeană reprezintă un spațiu economic fără granițe. Menținerea echilibrelor macroeconomice în piața unică se face în baza unor indicatori naționali (PIB, în primul rând) și cu instrumente naționale. Menținerea echilibrelor macro-europene cu instrumente naționale s-ar putea realiza doar în condițiile unei dezvoltări economice egale a statelor membre și a izolării pieței unice de influențele externe. Ori, decalajele economice dintre statele membre dar și din interiorul acestora sunt mari iar economia europeană este doar o parte a unei economii globale cu care interacționează și de care depinde. Diagnosticul mai puțin realist duce la recomandarea unor reforme

necorespunzătoare. Pentru măsurarea convergenței, utilizăm Produsul Intern Brut (pe cap de locuitor, la puterea parității de cumpărare). Dar PIB-ul arată ceea ce este înregistrat pe o piață națională, nu ceea ce rămâne în acea țară, măsoară rezultatele prezente, neglijând stocurile de active, acumularea de bogăție într-o societate, ca și resursele, inclusiv capitalul uman; potențialul de dezvoltare viitoare depinde de acestea din urmă, mai mult decât de un indicator foarte variabil precum nivelul PIB.

- c. principalul dezechilibru macroeconomic este reprezentat de raportul dintre veniturile din muncă și veniturile din capital, precum și concentrarea averii. Acest dezechilibru conduce la un raport inadecvat între investiții și consum, raport esențial pentru creșterea pe termen lung; dezechilibrul este unul global iar exportarea efectelor negative nu mai este posibilă, pentru că nu mai sunt piețe externe care să-l poată absorbi, așa cum existau în trecut. Acest indicator – raportul dintre salarii și dobânzi, profituri, rente – nu se regăsește printre cei 14 indicatori care evaluează dezechilibrele macroeconomice.
- d. se solicită Comisiei Europene o verificare a coerenței supozițiilor care stau la baza examinării realităților și recomandărilor elaborate în cadrul Semestrului European. Se remarcă cu îngrijorare că observațiile și recomandările se contrazic direct sau prin efectele lor. Spre exemplificare, la un capitol se critică creșterile salariale ca subminând perspectivele economice, iar la un altul se vede drept piedică pentru dezvoltare ponderea ridicată a celor care, deși sunt pe piața muncii, trăiesc în risc de sărăcie sau nivelul redus al pregătirii profesionale pentru a face față provocărilor revoluției digitale. Comparațiile cu indicatori relativi pot fi extrem de înșelătoare, de asemenea. Salariul minim în România era la un nivel inuman de redus; în ciuda creșterii procentuale semnificative, el rămâne unul dintre cele mai reduse din Uniune. Această realitate determină un nivel calitativ scăzut al forței de muncă (capacitatea de refacere, reproducere și ameliorare este dependentă de nivelul veniturilor) și o mobilitate forțată, din rațiuni economice, a forței de muncă care afectează țesutul social și perspectivele economice.
- e. majorarea costurilor unitare cu forța de muncă nu a deteriorat competitivitatea la nivel național. Această evoluție s-a bazat mai mult pe creșterea veniturilor salariale pe piața forței de muncă, în contextul în care nivelul salariilor se situa la niveluri extrem de reduse. Mai mult decât atât, costul unitar nominal cu forța de muncă va intra pe o traiectorie descendentă începând cu anul 2019 iar o abordare de tip *forward-looking* ar trebui să ia în considerare aceste aspecte. Conform estimărilor interne, de la o creștere estimată la 14,0% în 2018, a costului unitar nominal cu forța de muncă, sporul indicatorului se va reduce la 3,9% în 2019, respectiv la 1,7% în 2020. De asemenea, creșterea salariului minim din ultimii ani nu a afectat ocuparea în economie și competitivitatea firmelor. Sporirea salariilor a fost cu atât mai mult necesară cu cât ponderea remunerării salariaților în PIB a fost și continuă să fie extrem de redusă, comparativ cu cea deținută de excedentul brut de exploatare al firmelor. Un astfel de model de creștere favorizează persistența inegalităților de venit și excluziunea socială. Abordarea riscurilor sociale a devenit cu atât mai importantă în cadrul Semestrului European din momentul integrării Pilonului European al Drepturilor Sociale în cadrul acestui proces prin includerea sa în Rapoartele de țară.
- f. rezultatul analizei aprofundate realizate în cazul României s-a dovedit a fi nefavorabil în manieră preventivă; România este încadrată în categoria statelor cu dezechilibre, deși doar un singur indicator din cadrul tabloului de bord aferent analizei a depășit pragul său de referință (poziția investițională internațională netă % din PIB - NIIP). Este necesară menționarea faptului că pragul de -35% din PIB aferent poziției investiționale internaționale nu este respectat de către 13 state membre. Mai mult decât atât, dintre

- cele 15 state care nu se confruntă cu dezechilibre, nu există nici un stat care respectă pragurile specifice tuturor indicatorilor incluși în tabloul de bord.
- g. în România, indicatorul menționat (NIIP) a înregistrat o evoluție favorabilă, poziția sa îmbunătățindu-se cu 19,7 puncte procentuale din PIB din 2012 până în prezent, ajungând la -47,7% din PIB în 2017. Cu toate acestea, nivelul acestui indicator este cu atât mai puțin relevant cu cât România este un stat care se află în faza de recuperare a decalajelor de dezvoltare față de celelalte state membre, astfel fiind esențiale intrările de investiții străine directe.
- h. se propune o îmbunătățire a reformelor structurale astfel încât să se eficientizeze alocarea resurselor. E nevoie de o reformă a politicii fiscale privind ambele aspecte, structura și nivelul, o distribuire și redistribuire mai corectă și mai eficientă, în special măsuri ferme de combatere a optimizării fiscale, cu accent special pe impozitarea digitală. Este necesară finalizarea Uniunii Economice și Monetare, cu un buget european demn de această denumire, precum și construirea unui pilon social european. De asemenea, se impune renunțarea la austeritate și încurajarea investițiilor pentru furnizarea de bunuri și servicii publice.

p. Președintele Senatului

Șerban-Constantin VALECA